

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 22

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 30 september 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Sluikstorten - Handhaving

Op 9 juni 2021 hield de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie een hoorzitting over de evolutie van het zwerfvuil en de aanpak ervan. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) gaf daar een aantal aanbevelingen, waaronder het sterker inzetten op handhaving als sluitstuk van het beleid inzake zwerfvuil en sluikstorten. Uit hun presentatie bleek dat 90% van de Vlaamse lokale besturen gebruikmaakt van gemeentelijke administratieve sancties (GAS). Het op heterdaad betrappen van sluikstorten is echter een pijnpunt. Bovendien zijn daders niet verplicht om zich te identificeren aan handhavers zonder politiebevoegdheid.

De minister had in februari 2021 een overleg met federaal minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden over de mogelijkheid om de maximum GAS-boetes voor sluikstorten op te trekken van 350 tot 500 euro.

Mooimakers startte in 2017 een onderzoek op bij 6 gemeenten en 4 intercommunales om het gebruik en de effectiviteit van camera's bij de aanpak van sluikstorten in kaart te brengen. Uit dat onderzoek bleken een aantal voordelen aan het gebruik van camera's, mits het volgen van bepaalde aandachtspunten.

De minister kondigde de komst van 30 extra vaststellers gefinancierd door de producten aan. Zij zouden vanaf de zomer 2021 actief zijn op het terrein.

Uit het antwoord van de minister op schriftelijke vraag nr. 1035 van 26 mei 2021 van Brecht Warnez blijkt dat de doorlooptijd tussen de vaststelling en uiteindelijke bestraffing bij handhaving via GAS-boetes tot 6 maanden in beslag neemt.

1. Kan de minister een overzicht geven van de lokale besturen die sluikstorten in het GAS-reglement hebben opgenomen? Graag een overzicht per gemeente, per provincie.
 - a) Kan de minister een overzicht geven van het aantal gemeentelijke administratieve sancties dat de voorbije 5 jaar per lokaal bestuur werd uitgeschreven door de bevoegde vaststellers voor overtredingen betreffende sluikstorten? Graag een overzicht per jaar, per gemeente en per provincie, met vermelding van het geïnde bedrag.
 - b) Welk percentage van de vaststelling van overtredingen betreffende sluikstorten die gedaan worden door GAS-vaststellers of milieuhandhavers van de Vlaamse overheid leiden effectief tot gemeentelijke administratieve sancties? Graag de meest recente cijfers hierover.

2. Kan de minister een overzicht geven van de lokale besturen die het handhaven van sluikstorten via de lokale politie of door milieutoezichthouders laten uitvoeren? Graag een overzicht per gemeente, per provincie.
 - a) Kan de minister een overzicht geven van het aantal processen-verbaal dat de voorbije 5 jaar per lokaal bestuur werd uitgeschreven voor overtredingen betreffende sluikstorten? Graag een overzicht per gemeente, per provincie, per jaar, met vermelding van het geïnde bedrag.
 - b) Welk percentage van de opgemaakte processen-verbaal betreffende sluikstorten resulteert in een effectieve geldboete? Graag de meest recente cijfers hierover.
3. Wat waren de totale gemeentelijke kosten de afgelopen vijf jaar voor het opruimen van sluikstorten in Vlaanderen? Graag het totaal en de cijfers per gemeente, telkens per jaar.
4. Hoeveel ton sluikstorten is door de gemeenten de afgelopen vijf jaar opgehaald? Graag de cijfers per gemeente en per jaar.
5. Hoeveel lokale besturen maken gebruik van camera's om sluikstorten tegen te gaan?
6. Wat is de stand van zaken betreffende de mogelijkheid om de maximum GAS-boetes voor sluikstorten op te trekken van 350 tot 500 euro?
7. Welke initiatieven neemt de minister om de doorlooptijd tussen vaststelling en uiteindelijke bestraffing bij handhaving op sluikstorten via gemeentelijke administratieve sancties te versnellen? Heeft de minister ondertussen overleg met haar federale collega gehad en wat heeft dat overleg opgeleverd?
8. Zijn de 30 vaststellers al op het terrein actief? Hoeveel vaststellingen in sluikstorten deden zij vanaf juni 2021 tot nu? Hoe worden deze vaststellers ingezet? Op welke wijze kunnen lokale besturen een beroep op hen doen of wordt er met lokale besturen samengewerkt? Welke afspraken zijn er gemaakt?

ANTWOORD

op vraag nr. 22 van 30 september 2021

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. a) De OVAM vraagt pas vanaf de enquête in 2021 over het jaar 2020 (meer gedetailleerde) cijfers op rond handhaving op zwerfvuil en sluikstorten via de jaarlijkse huishoudelijke afvalstoffenenquête (HAS-enquête). In de enquête van 2020 geven 226 gemeenten aan te handhaven op zwerfvuil en/of sluikstorten via het GAS-reglement. 91 gemeenten maken daarnaast ook gebruik van een retributiereglement rond zwerfvuil en sluikstorten. Ten slotte geven ook 57 gemeenten aan te handhaven via artikel 12 van het Materialendecreet. 255 lokale besturen maakten in totaal 21.048 GAS-PV's op voor zwerfvuil en sluikstorten. Mooimakers en/of de OVAM beschikken niet over cijfers met betrekking tot de hoogte van de boetes. Er wordt tevens ook geen uitsplitsing gemaakt tussen zwerfvuil en sluikstorten.

Daarnaast voerde Mooimakers in het voorjaar van 2021 een bevraging uit bij de Vlaamse lokale besturen over de stand van zaken rond handhaving op zwerfvuil en sluikstorten. Het doel van de bevraging was om een zicht te krijgen op het Vlaamse handhavingslandschap. Deze bevraging was, in tegenstelling tot bovenvermelde HAS-enquête, niet verplicht. De globale responsgraad van 69% was relatief hoog, gezien het een niet-verplichte bevraging was. Doch onvoldoende om algemene conclusies te trekken voor alle Vlaamse gemeenten en steden. Het finaal rapport is nog in opmaak. In de bevraging komt onder meer naar voor dat bijna 95% van de respondenten een GAS-reglement heeft, en dat van dat aantal 98% daar iets in heeft opgenomen over zwerfvuil en sluikstorten als kleine vormen van overlast.

- b) De OVAM/Mooimakers beschikt niet over de opgevraagde cijfers. Het is voor de lokale instanties in het geval van PV's ook niet duidelijk welke vaststellingen tot een effectieve boete leiden. Mooimakers zal binnen haar trajecten lokale ondersteuning (coachingtrajecten en projecten zwerfvuil en sluikstorten) de handhavingsflow en informatiedoorstroom optimaliseren en zodoende de transparantie verhogen.
2. Handhaving op zwerfvuil en sluikstorten op eenzelfde stuk openbaar domein (maar niet voor eenzelfde overtreding) kan in principe gebeuren door zowel lokale besturen, de lokale politie als gewestelijke toezichthouders. De verschillende instanties met handhavingsbevoegdheid maken idealiter duidelijke afspraken over wie, waar, wanneer, welke handhavingstaken opneemt en wat deze instanties van elkaar mogen verwachten wat opvolging, rapportage en informatiedoorstroom betreft. De aanwezige handhavingsinstanties zullen in veel gevallen eerder samenwerken dan taken door elkaar "laten uitvoeren".
 - a) Zowel de lokale politie, gewestelijke toezichthouders als lokale besturen kunnen een (strafrechtelijk) PV opmaken voor zwerfvuil. De PV's die opgemaakt werden door gewestelijke toezichthouders worden weergegeven in het jaarlijkse Milieuhandhavingsrapport dat door de (voormalige) VHRM (Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu). Het rapport van 2019 is toegevoegd in de bijlage. Er wordt hierin echter geen uitsplitsing per gemeente voorzien.
 - b) De OVAM beschikt niet over de opgevraagde cijfers.

3. De geschatte, totale gemeentelijke kosten voor het opruimen van sluikestorten, vindt u in de onderstaande tabel. Voor sluikestorten worden zowel gerichte opruimoperaties van sluikestorten als sluikestorten die tijdens andere activiteiten worden opgeruimd in acht genomen. De schattingen zijn gebaseerd op gegevens die tweejaarlijks verzameld worden via een enquête door een onderzoeksbureau aangesteld door de OVAM. Ongeveer 40% van de Vlaamse gemeenten diende in 2015, 2017 en 2019 een definitieve en voldoende ingevulde vragenlijst in. Ze geven een goed beeld van de totale kosten in Vlaanderen. De opruimkosten voor sluikestorten zijn evenwel niet afzonderlijk per gemeente beschikbaar, omdat ze op het niveau van het individuele bestuur niet altijd voldoende betrouwbaar zijn.

	2015	2017	2019
Gemeentelijke kosten sluikestort (miljoen euro)	65,7	54,8	52,3

4. Gemeenten rapporteren de hoeveelheid door hen ingezameld afval van het opruimen van sluikestorten als onderdeel van de afvalstofcategorie 'afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikestorten' aan de OVAM. Hieronder een overzicht van de ingezamelde hoeveelheden voor deze afvalstof voor de jaren 2017 t/m 2019. De gegevens voor 2020 zijn nog niet beschikbaar. In bijlage vindt u een overzicht per gemeente voor dezelfde jaren. Een aanpassing van afvalstoffenindeling vanaf 2017 laat niet toe om vergelijkbare hoeveelheden voor 2015 en 2016 weer te geven. Het is niet mogelijk om het aandeel van sluikestorten t.o.v. het totaal te bepalen.

Afvalstof	2017	2018	2019
Afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikestorten (ton) Vlaanderen	36.898	33.031	34.552

5. Uit de HAS-enquête 2021 blijkt dat in 2020 185 gemeenten gebruik maakten van camera's om te handhaven op zwerfvuil en/of sluikestorten. 68 gemeenten gebruikten hiervoor camera's van de gemeenten, 46 gemeenten gebruikten camera's van de politie en 71 gemeenten gebruikten camera's van het intergemeentelijk samenwerkingsverband.
6. Ik verwijs naar mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nr. 21.
7. Idem.
8. De focus van de 30 vaststellers ligt op handhaving op zwerfvuil en niet op sluikestorten. Het eventueel betrappen van veroorzakers van kleine sluikestorten kan mogelijk wel opgenomen worden.

Daarnaast verwijs ik naar mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nr. 21.

BIJLAGEN

1. [Rapport VHRM 2019](#)
2. [Ingezamelde hoeveelheid 'afval afkomstig van publieke vuilnisbakjes, manueel veegvuil en het opruimen van sluikestorten'](#)